

OBRAZLOŽENJE

UZ PRAVILNIK O METODOLOGIJI O NAČINU UTVRĐIVANJA ZAJAMČENIH OTKUPNIH CIJENA ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ POSTROJENJA ZA KORIŠTENJE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I UČINKOVITE KOGENERACIJE

Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FERK) ovim obrazloženjem objašnjava pravnu i činjeničnu osnovu za donošenje Pravilnik o metodologiji o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Obrazloženje je izrađeno kako bi se omogućilo javnosti razumijevanje pravne osnove koju FERK mora uvažavati u postupku donošenja općih akata kojima se, na osnovi zakonskog ovlaštenja, na opći način uređuju pravni odnosi u cilju razrađivanja i primjene pojedinih zakonskih odredbi, a obrazloženje također objašnjava namjeru FERK-a Pravilnikom propisati metodologiju o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja kvalificiranih proizvođača, koji su stekli status privilegiranih proizvođača, za postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije (u daljnjem tekstu: OIE) i učinkovite kogeneracije (UK) u ovisnosti o instaliranoj snazi i primarnom izvoru energije/tehnologije, kao i kriterije za promjenu utvrđene zajamčene otkupne cijene.

I. PRAVNA OSNOVA

Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 66/13), Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije (Službene novine Federacije BiH, broj 70/13 i 5/14), Statut Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 24/14), Poslovnik o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 29/14)

Radi ostvarivanja ciljeva Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o električnoj energiji u FBiH), koji predstavlja pravni okvir za stvaranje uvjeta za razvitak tržišta električne energije, te radi reguliranja tržišta električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine, utemeljen je FERK, kao specijalizirana, samostalna, neovisna i neprofitna organizacija u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja ima svojstvo pravne osobe. Zakonom o električnoj energiji u FBiH propisane su nadležnosti i obveze FERK-a, koje se odnose na reguliranje tržišta električne energije, uz poseban naglasak Zakona na javnost i transparentnost rada FERK-a. Također i Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije (u daljnjem tekstu: Zakon o OIEiUK) propisane su određene nadležnosti FERK-a, koje se odnose na predmet tog zakona. S tim u svezi, člankom 21. stavak (1) točka 12) Zakona o električnoj

energiji u FBiH, kao i člankom 10. stavak (1) točka l) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Statut), propisano je kako je nadležnost FERK-a donošenje metodologije o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja, koja koriste obnovljive izvore i kogeneraciju. Kako je u članku 21. stavak (3) Zakona o električnoj energiji u FBiH, odnosno članku 10. stavak (3) Statuta, predviđeno da FERK pored nadležnosti propisanih ovim zakonom obavlja i poslove propisane mu drugim zakonima i propisima iz oblasti energije, Zakonom o OIEiUK potvrđena je na detaljniji način ova nadležnost FERK-a. Tako je u članku 3. točka e) spomenutog zakona propisano kako zajamčena otkupna cijena znači cijenu koja se plaća privilegiranom proizvođaču električne energije iz obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije za vrijeme trajanja ugovora o otkupu električne energije. U članku 25. stavak (1) Zakona o OIEiUK propisano je da metodologiju utvrđivanja zajamčenih cijena električne energije za različite tehnologije, definirane u tom zakonu, koje privilegirani proizvođači koriste za proizvodnju električne energije, kao i kriterije za njihovu promjenu donosi FERK posebnim pravilnikom uz konzultaciju sa stručnom zajednicom i drugim relevantnim subjektima iz ove oblasti. Stavkom (2) ovog članka propisano je da se pri izradi metodologije za utvrđivanje zajamčenih otkupnih cijena uzima u obzir oblik primarne energije, ugovoreno razdoblje otkupa od 12 godina, tehnologija koja se koristi, nadnevak stavljanja postrojenja u pogon, ili nadnevak rekonstrukcije i/ili nadogradnje postrojenja od strane proizvođača električne energije, te instalirana snaga postrojenja. Imajući u vidu navedeno, temeljem članka 23. stavak (1) i stavak (2) Zakona o OIEiUK, privilegirani proizvođač električne energije je kvalificirani proizvođač koji ima pravo da se od njega po zajamčenim cijenama otkupe ukupne količine proizvedene električne energije tijekom unaprijed utvrđenog razdoblja.

U svezi s naprijed spomenutim, u članku 22. točka 11) Zakona o električnoj energiji u FBiH, kao i u članku 11. stavak (1) točka k) Statuta, propisano je da je obveza FERK-a donositi provedbene propise za ostvarivanje propisanih nadležnosti.

Člankom 23. stavak (1) i stavak (2) Statuta propisano je kako FERK donosi opće i pojedinačne akte, te kako su opći akti FERK-a Poslovnik o radu, Etički kodeks i drugi opći akti neophodni za njegov rad, doneseni sukladno Zakonu o električnoj energiji u FBiH, tom Statutu i drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Člankom 32. stavak (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Poslovnik) propisano je kako se pravilnikom pobliže razrađuju zakonski propisi u okviru nadležnosti i ovlasti FERK-a, kao i pitanja unutarnje organizacije i rada FERK-a.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA

Novi Zakon o električnoj energiji u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj 66/13) stupio je na snagu dana 5.9.2013. godine od kada na području Federacije BiH prestaje primjena Zakona o električnoj energiji (Službene novine Federacije BiH, broj 41/02, 24/05, 38/05 i 83/11). Također, 19.9.2013. godine stupio je na snagu i Zakon o OIEiUK (Službene novine Federacije BiH, broj 70/13 i 5/14), s početkom primjene nakon isteka šest mjeseci od dana stupanja na snagu tog zakona, odnosno od 19.3.2014. godine.

Sukladno članku 115. stavak (1) Zakona o električnoj energiji u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj 66/13), Regulatorna komisija za električnu energiju utemeljena Zakonom o električnoj energiji (Službene novine Federacije BiH, broj 41/02, 24/05, 38/05 i 83/11) nastavlja s radom prema odredbama novog Zakona o električnoj energiji u FBiH, te sukladno članku 17. stavak (1) Zakona o električnoj energiji u FBiH mijenja ime u Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine. Novim Zakonom o električnoj energiji u FBiH i Zakonom o OIEiUK došlo je do izmjena i dopuna nadležnosti i obveza Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine, uslijed čega je nastala potreba i donošenja novih provedbenih propisa.

Uslijed nastale zakonske obveze, prilikom usvajanja Pravilnika, FERK je imao u vidu ciljeve Zakona o električnoj energiji u FBiH, te Zakona o OIEiUK, odnosno poticanje i promoviranje proizvodnje i korištenja električne energije iz OIE, povećanje udjela energije iz OIE u ukupnoj potrošnji energije, te osiguranje razvitka poticajnih mjera, regulatornog okvira i tehničke infrastrukture za OIEiUK. Pri tome FERK je imao namjeru izraditi metodologiju, koja će odgovarajućim poticajem proizvodnje električne energije iz OIEiUK, omogućiti u konačnici ostvarivanje elektroenergetske politike u pogledu udjela energije proizvedene iz OIEiUK u ukupnoj potrošnji u Federaciji Bosne i Hercegovine. Namjera FERK-a je i uspostavljanje i razvitka tržišta električne energije proizvedene korištenjem obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije, kao dijela tržišta električne energije, radi čijeg uspostavljanja je FERK i osnovan. FERK je posebno vodio računa o omogućavanju poticanja, uvođenja, primjene i razvitka novih tehnologija i opreme, te razvitka domaćeg gospodarstva u cjelini, te je predviđenom metodologijom nastojao omogućiti realizaciju i ostalih zakonom propisanih ciljeva. U tom smislu, FERK je definirajući postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije ovisno o instaliranoj snazi i primarnom izvoru energije/tehnologije, imajući u vidu upravo oblik primarne energije, koja se koristi, primijenjenu tehnologiju, te instaliranu snagu postrojenja, kao ulazne parametre, ključne za izradu studije izvodljivosti odnosno procijene isplativosti same investicije investitora, nastojao osigurati odgovarajući poticaj proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije, a sve u korelaciji sa zakonom predviđenim ugovornim razdobljem otkupa od 12 godina.

Predmet Pravilnika je propisivanje načina izračunavanja zajamčene cijene otkupa električne energije iz postrojenja OIEiUK, a temelji se na zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine i analizi domaćih uvjeta i specifičnosti (bruto društveni proizvod, broj stanovnika, cijena električne energije iz konvencionalnih izvora, kamatne stope, tehnološke razvijenosti, energetske potencijala itd.), te na općeprihvaćenim međunarodnim standardima i pozitivnim iskustvima drugih država u okruženju, na direktivama Europskog parlamenta iz oblasti energije i zaštite okoliša. Metodologija, koja je sastavni dio pravilnika, bazirana je na smjernicama koje su preporučene u „Final Report Green X“ i u suštini je ista u svim zemljama koje temelje poticaj proizvodnje električne energije iz OIE na „feed-in“ tarifi. Pored „Final Report Green X“ korišteni su podaci iz „Strategije razvoja BiH“, „Studiji razvoja energetskog sektora Bosne i Hercegovine“ kao i iskustveni i dostupni podaci u zemljama iz okruženja. Metodologija se temelji na obračunu ukupnih godišnjih troškova proizvodnih postrojenja koja koriste OIE, koristeći anuitetnu metodu vrjednovanja investicija, pri čemu je ovaj obračun temeljen na unaprijed definiranim tehničkim i

ekonomskim parametrima. Ukupni troškovi, troškovi investicija za pojedine vrste postrojenja i troškovi rada i održavanja utvrđuju se na temelju dostupnih studija i preporuka konsultanata, te na temelju sagledavanja i usporedne analize visine ovog parametra u zajamčenoj cijeni otkupa koju su objavile zemlje iz okruženja uzimajući u obzir i specifičnosti uvjeta poslovanja u Federaciji BiH.

Također, FERK je prilikom usvajanja Pravilnika o metodologiji o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije, posebnu pozornost posvetio i svojim dosadašnjim iskustvima i informacijama, stečenim u izvršavanju svojih ostalih zakonom propisanih nadležnosti, ali i iskustvima u okruženju, sve u cilju stvaranja što boljih uvjeta za postizanje ciljeva koji su FERK-u i ostalim sudionicima u elektroenergetskom sektoru postavljeni Zakonom o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.

III. PREDMET RAZMATRANJA PRAVILNIKA

Pravilnikom o metodologiji o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije propisuje se metodologija o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja kvalificiranih proizvođača, koji su stekli status privilegiranih proizvođača, za postrojenja za korištenje OIEiUK, u ovisnosti o instaliranoj snazi i od primarnom izvoru energije/tehnologije, kao i kriterije za promjenu utvrđene zajamčene otkupne cijene.

IV. SVRHA OBRAZLOŽENJA

Svrha Obrazloženja je informiranje javnosti o činjeničnim i pravnim osnovama Pravilnika i predstavlja dodatak Pravilniku. FERK je svjestan da je materija Pravilnika vrlo stručna, kompleksna i zahtjevna. FERK će pratiti i analizirati učinke primjene ovog Pravilnika u procesu postupnog otvaranja tržišta i usklađivati ga sukladno promijenjenim okolnostima i stvarno dosegnutim stupnjem razvoja tržišta električne energije.

V. PROVEDENE AKTIVNOSTI FERK-a

Nacrt pravilnika o metodologiji o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije, FERK je usvojio na III. redovitoj sjednici održanoj 27.2.2014. godine. Održana sjednica bila je otvorena za javnost, a obavijest o održavanju sjednice objavljena je 20.2.2014. godine, na oglasnoj ploči FERK-a i na internetskoj stranici FERK-a. Uz Nacrt pravilnika, FERK je na istoj sjednici usvojio i tekst Obrazloženja uz ovaj nacrt i utvrdio tekst Obavijesti za javnost, za prikupljanje komentara i održavanje općih rasprava.

Obavijest za javnost za prikupljanje komentara i održavanje općih rasprava objavljena je u Oslobođenju i Večernjem listu, listovima koji izlaze na cijelom teritoriju Federacije BiH, te na internetskoj stranici FERK-a 28.2.2014. godine.

Nacrt pravilnika o metodologiji o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije s Obrazloženjem, FERK je 28.2.2014. godine dostavio samoinicijativno Asocijaciji proizvođača električne energije iz obnovljivih resursa u BiH - APEOR-u, Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije – FMERI-u i Operatoru za obnovljive izvore energije i učinkovitu kogeneraciju – Operatoru za OIEiUK.

FERK je održao opće rasprave o Nacrtu pravilnika 10.3.2014. godine u Mostaru i 11.3.2014. godine u Sarajevu.

Usmene komentare dane na općim raspravama, kao i pisane komentare dane na Nacrt pravilnika i pristigle do roka za podnošenje pisanih komentara, FERK je pažljivo razmotrio i analizirao, a isti su sa Izvješćem voditelja postupka objavljeni na internetskoj stranici FERK-a. S obzirom kako komentari nisu bili takve prirode da zahtijevaju suštinsku reviziju nacрта radi kojih bi se obnovio postupak opće rasprave, Prijedlog pravilnika o metodologiji o načinu utvrđivanja zajamčenih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije je stavljen na dnevni red IX. redovite sjednice FERK-a.